

LuomuOPE
-lisää luomusaamista
ruokaketjun koulutukseen
(2024–2027)

Ohjelma 12.12.2025

9.00–9.10 Ajankohtaista LuomuOPEsta, Ritva Mynttinen, Helsingin yliopisto ja Annika Michelson, Hämeen ammattikorkeakoulu

9.10–9.30 Koulu, työelämä ja ruokajärjestelmä oppimisympäristöinä, pedagoginen suunnittelija Pekka Hytinkoski, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

9.40–11.00 Luomun opiskeluun sopivia oppimisympäristöjä, esimerkkejä (välissä tauko 15 min)

- Oppilaitoksen ja yritysten yhteistyö Lappia Living Labs -kehittämisympäristöissä, projektipäällikkö Anna-Riikka Lavia, Ammattiopisto Lappia
- Laurea Living Labs tosielämän kehittämisympäristöinä, lehtori Tuula Kuivanen ja projektiasiantuntija Mika Vitikka, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Maatilat Lighthouse Farm Academyn oppimisympäristöinä, tutkijatohtori Kari Koppelmäki, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
- Tukea luomukeruutuotannon työelämälähtöisiin opinnäytteisiin ja muuhun opetukseen: Arktisten Aromien uudistuva verkkosivu

11.00–11.30 Keskustelu: Ajatuksia luomuoppimisympäristöjen kehittämiseen

11.30 Tilaisuuden päätös

**LuomuOPE -treffit IX,
12.12.2025**

**Luomun oppimis- ja
tutkimusympäristöt**

Keskustellaan lopuksi luomun oppimisympäristöjen kehittämisestä.
Myös treffien kuluessa on ajan salliessa pieniä hetkiä kysymyksille ja keskustelulle.

Keskustelua ajatellen kirjoita chattiin:

- Mitä kysymyksiä ja ajatuksia esityksistä herää?
- Miten voit hyödyntää esitysten antia opettaessasi luomua?

Ajankohtaisia asioita

Vuoden 2026 teemapäivät

16.1.2026 Luonnonmukaisen tuotannon perusteet

13.2.2026 Peltokasvien luonnonmukainen tuotanto

13.3.2026 Luomutuotantoon siirtyminen ja talous

27.3.2026 Luonnonmukainen kotieläintuotanto

17.4.2026 Luomutuotteiden jatkojalostus

8.5.2026 Metsän luomusertifiointi ja luomukeruutuotanto

Teemapäivillä käydään läpi teemaan liittyviä asioita ja julkistetaan teemaan liittyvä verkkokoulutustuote. Syksyllä 2026 tulossa lisää teemapäiviä.

LuomuOPE, lisää luomuosaaamista ruokaketjun koulutuksiin, on valtakunnallinen **koulutus- ja kehittämishanke**, jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on kasvattaa luomuosaaajien sekä luomupetuksen määrää ja laatua.

Hankkeella edistetään Luomu 2.0 -ohjelman tavoitteita ja luomun kasvua Suomessa. ***Luomun vahvuuksien ymmärtäminen auttaa kehittämään uusia innovaatioita ja tuotekehitystä, edistämään luomun vientiä ja ruokaan liittyviä kansainvälisiä liiketoimintamahdollisuuksia.***

Syvällisempi luomuosaaaminen vahvistaa luomun imagoa ja arvoa sertifioituna järjestelmänä ja osana kestävästä ruuantuotantosta.

Kohderyhmänä: ammatillinen toinen aste, ammattikorkeakoulut ja yliopistot

Miksi luomu? – projektiryhmän ajatuksia [videolla](#).

Mistä on kyse?

LuomuOPE edistää kansallisen Luomu 2.0 -ohjelman tavoitteiden saavuttamista

Luomun markkinaosuuden kasvattaminen, tavoite 5 %

Julkisten keittiöiden luomun käytön lisääminen, tavoite 25 %

Luomuelintarvikkeiden valikoiman ja jalostusasteen nosto

Suomesta merkittävä luomun vientimaa

Luomutuotannon lisääminen, tavoite 25 %

Luomukeruualueen kasvattaminen

Luomuvesiviljelyn käynnistäminen

Luomuosaamisen ja -tiedon lisääminen (perustiedot luomusta kaikille ruokaketjun opiskelijoille)

Luomulainsäädäntö ja valvonnan kehittäminen

”Osaamisen kehittäminen lähtee koulutuksesta. **Siksi perustiedot luomusta olisi otettava toisen asteen ammatillisen sekä AMK ja ylemmän korkeakoulutuksen opetussuunnitelmiin.** Elintarvikejalostuksen palvelukseen tulevien työntekijöiden koulutukseen pitäisi kuulua luomutuotteiden erityisvaatimukseen perehtyminen. Yhteistyötä opetuksen kehittämisessä maatalous- ja opetushallinnon välillä on lisättävä.”

Opettajien täydennyskoulutus

- Yhteiset ja alakohtaiset teemat, asiantuntijaluennot, ammattialan opettajien yhteistyönä rakentamat toteutukset sekä henkilökohtainen konsultointi
- **Vuoden 2025 OPE-treffit päättyvät näihin treffeihin. Aiempien treffien materiaaleja löytyy nettisivuilta. Vuonna 2026 tulossa teemapäiviä ja henkilökohtaista konsultaatiota.**

Luomun oppimis- ja tutkimusympäristöt

- Oppilaitosten ja työelämän erilaisten ympäristöjen, esim. maatilojen, puutarhojen, laboratorioiden, ravintoloiden ja muiden tuotantotilojen kartoitus oppimis- ja tutkimuskäyttöön
- **Teemaa käsitellään näillä Luomun oppimis- ja tutkimusympäristöt -treffeillä.**

Alakohtaiset oppimateriaalit ja kansainvälisen tiedon hyödyntäminen

- Olemassa olevan oppimateriaalin kartoitus ja pedagoginen muokkaaminen eri aloille soveltuvaksi ja tarvevastaavat uuden pedagogisesti toimivan monimediaisen materiaalin tuotanto
- **Oppimateriaalikartoitus ja luonnos opettajan oppaaksi tehty: paljon digitaalista materiaalia olemassa. Luonnonmukainen maatalous -kirjan päivitykseen saatu rahoitusta ruokaketjun hankehausta, Helsingin yliopisto.**

Koulutusalan sisäiset ja koulutusalojen väliset verkostot

- Luomun integrointi opetukseen, valtakunnallinen yhteistyö eri koulutusasteilla sekä alojen sisällä ja alojen välillä
- **Verkostopäivät pidettiin HAMK Mustialassa 19.–20.5.2025. Mukana koulutuksen edustajia ja sidosryhmiä.**

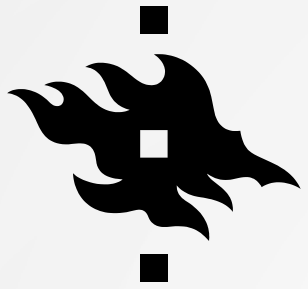
Koulu, työelämä ja ruokajärjestelmä oppimisympäristöinä

suunnittelija Pekka Hytinkoski, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

KOULU, TYÖELÄMÄ JA RUOKAJÄRJESTELMÄ OPPIMISYMPÄRISTÖINÄ

Pekka Hytinkoski, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
Pedagoginen suunnittelija, tohtoriopiskelija, KM

RURALIA

- Perustettu 1988 Mikkeli ja Seinäjoki
- Nimi Ruralia vuodesta 2005
- Maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan osasto vuodesta 2015
- Henkilökunta ~60
- ~10 tieteenalaa
- Rahoitus 3.8 MEUR (2024)
- Ulkoinen rahoitus 70%
- Vuosittain ~50 projektia
~300 kumppania

VISIO

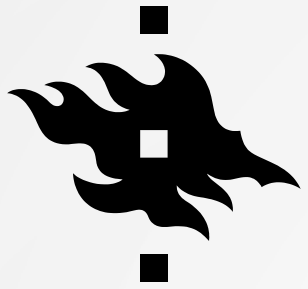
TRANSDISIPLINÄÄRISYYS:

RATKAISUT = LUOVUUS X (TIEDE + KÄYTÄNTÖ)

- ✿ **MAASEUTUYHTEISÖT**
- ✿ **YRITTÄJYYS**
- ✿ **LUONNONVARAT**
- ✿ **RUOKAJÄRJESTELMÄT**
- ✿ **ALUETALOUS**

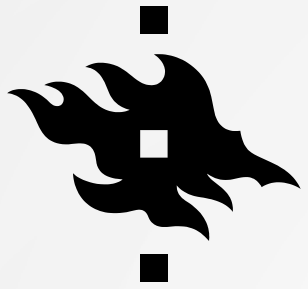

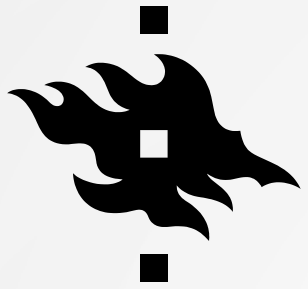
OPPIMISEN DIMENSIOT

- Formaali oppiminen: Oppijan näkökulmasta tarkoituksellista. Koulutusinstituution järjestämää strukturoitua opetusta, joka johtaa todistukseen (esim. AMK:n tutkinto).
- Non-formaali oppiminen: Oppijan näkökulmasta tarkoituksellista. Oppiminen ei johda todistukseen, mutta on strukturoitua (esim. kansalaisopiston opetus).
- Informaali oppiminen: Oppiminen usein sattumanvaraista. Oppiminen ei johda todistukseen, sillä se toteutuu yksilön arjessa ja vapaa-ajalla (esim. ”arkinen työpäivä” tai YouTube-videot)
- (EC, 2001)

TOISAALTA...

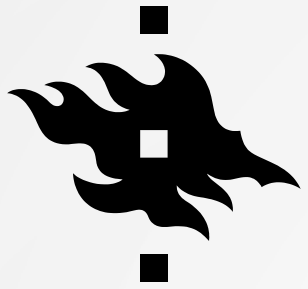
- Stephen Billett (2001) kritisoi oletuksia, jotka muokkaavat nykyisiä käsityksiä oppimisesta.
- Billet korostaa, että työssä oppimista ei tulisi kuvata “epämuodolliseksi” (non-formaaliksi tai informaaliksi), sillä työpaikan toiminnot ovat pohjimmiltaan aina tulkittavissa myös didaktisiksi ja pedagogisiksi ratkaisuiksi.
- Työpaikan käytännöt, normit ja arvot muokkaavat osallistumismahdollisuuksia ja oppimisen laatua.
- Oppiminen on aina neuvoteltu ja vastavuoroinen prosessi, ei pelkkää sosiaalista sopeutumista.
- (Billet, 2001)

MIKÄ ON OPPIMISYMPÄRISTÖ?

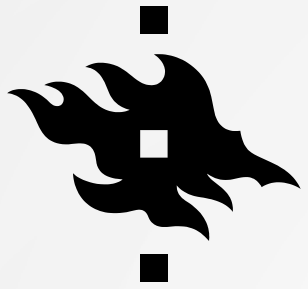
- Vuonna 2007 julkaistu Jyri Mannisen ja tutkimusryhmän ”Oppimista tukevat ympäristöt – johdatus oppimisympäristöajatteluun” aloitti oppimisympäristö-käsitteen uuden nousun opetuksen ja koulutuksen suunnittelua ohjaavana mallina ja pedagogisena ajattelutapana. (Manninen et al., 2007).
- Mannisen tutkimusryhmä (2007) korostaa oppimisympäristöajattelussaan didaktista näkökulmaa, joka tuo ympäristöön ”oppimisen hengen”. Fyysiset, sosiaaliset, tekniset tai paikalliset/alueelliset ratkaisut eivät tue oppimista, jos ne jäävät irtonaisiksi osiksi opetusta. (Manninen et al., 2007.)
- Mannisen ja tutkimusryhmän (2007, 53) oppimisympäristöjä voidaan tarkastella viiden erilaisen tason kautta, jotka täydentävät toisiaan ja menevät osittain myös päällekkäin. Mannisen ryhmän mainitsemat tasot on tarkoitettu opetuksen arvioinnin lisäksi myös opetuksen suunnitteluun, sillä niiden huomioiminen suuntaa ja monimuotoistaa kurssin suunnitteluprosessia.

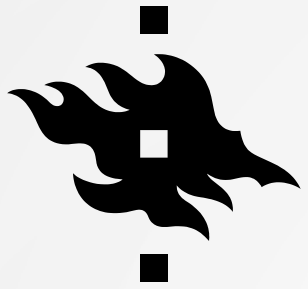
OPPIMISYMPÄRISTÖN TASOT

1. Fyysinen – oppimisympäristö tilana ja rakennuksena (arkkitehtuuri, tilasuunnittelu) (sosiaalipsykologia, ryhmäprosessit, kommunikaatio)
2. Sosiaalinen – oppimisympäristö vuorovaikutuksena (sosiaalipsykologia, ryhmäprosessit, kommunikaatio)
3. Tekninen – oppimisympäristö opetusteknologiana (tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa.
4. Paikallinen – oppimisympäristö paikkoina ja alueina ("oikea maailma", työpaikat, luonto, kaupunki)
5. **Didaktinen – oppimista tukeva ympäristö (materiaalit (teksti, kuvat, ääni...), tuki, haasteet)**
  - (Manninen et al., 2007)

MIKÄ ON LIVING LAB? (I)

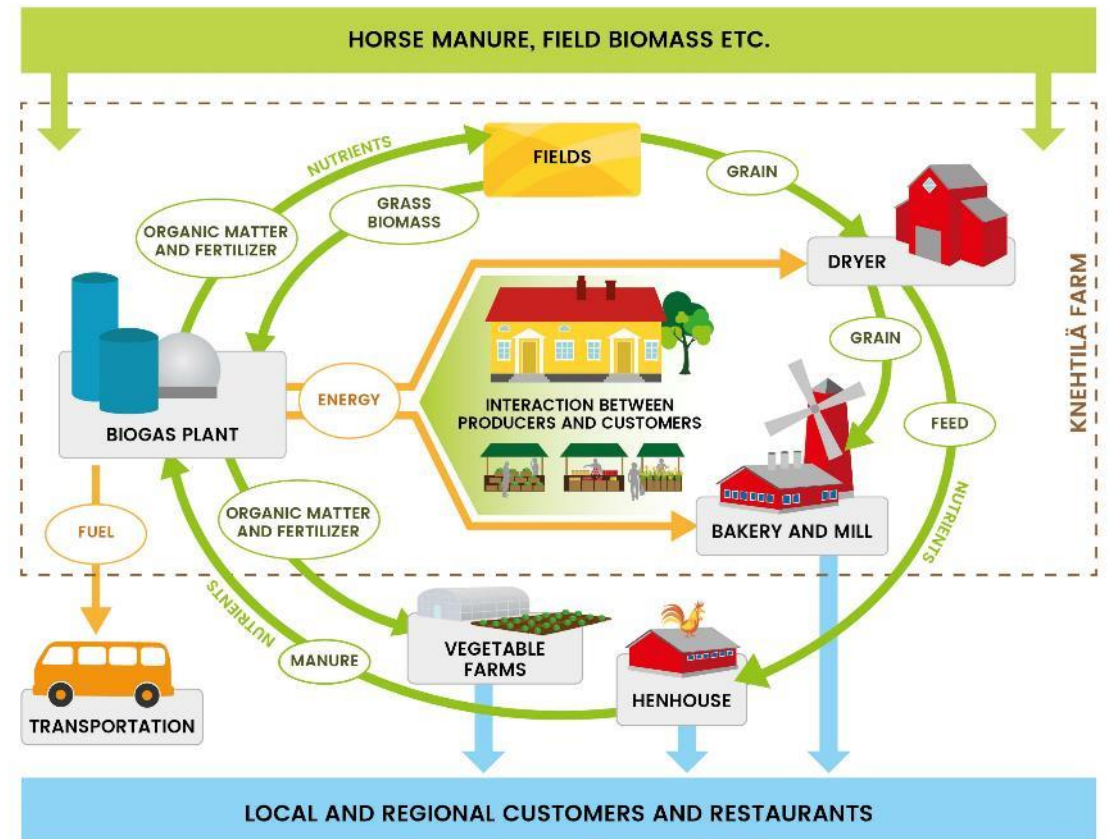
- Living lab on menetelmä ja/tai oppimis/kehitysympäristö, jossa tehdään käyttäjälähtöisiä kokeiluja ("lab") todellisissa ja elävissä ("living") ympäristöissä. Living lab -ratkaisut otettiin käyttöön 90-luvulla Massachusettsin yliopistossa ja 2000-luvulla niistä löytyy yhä enemmän mainintoja myös eurooppalaisessa käytössä huipentuen **The European Network of Living Labs iVZW (ENoLL)** -kansainvälinen verkostoon. ENoLL on non-profit yhdistys, joka edistää Living lab-tyylisten käyttäjälähtöisten innovaatioiden ekosysteemejä. (ENoLL, 2025.)
- ENoLL-verkoston (2025) mukaan mukaan LL:it määritellään *"käyttäjäkeskeisiksi, avoimiksi innovaatioekosysteemeiksi, jotka perustuvat systemaattiseen käyttäjien yhteiskehittämiseen ja integroivat tutkimus- ja innovaatioprosesseja tosielämän yhteisöihin ja ympäristöihin"*.
- (ENoLL, 2015).

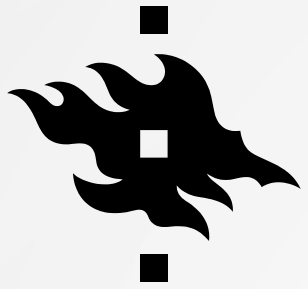

ESIMERKKEJÄ SUOMALAISISTA LIVING LABEISTA (I)

- Ruralia-instituutti oli mukana **Palopuron “Living Labin”** toteutuksessa ja erityisesti siihen liittyvässä tutkimuksessa.
- Tavoitteena oli agroekologisen symbioosin rakentaminen yhdessä paikallisten toimijoiden, yliopiston, kansallisen tutkimuslaitoksen, energiayrityksen ja kunnan kesken.
- (Koppelmäki et al., 2016; 2019)

Palopuro Agroecological Symbiosis

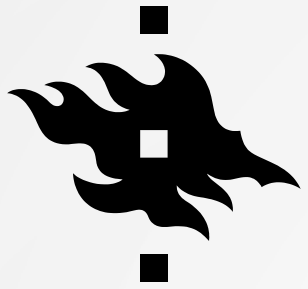

MIKÄ ON LIVING LAB? (II)

- Hossainin et al. (2018, p. 976) systemaattisen kirjallisuuskatsauksen mukaan LL on *”... fyysinen tai virtuaalinen tila, jossa voidaan ratkaista yhteiskunnallisia haasteita, erityisesti kaupunkialueilla, tuomalla yhteen eri sidosryhmiä yhteistyöhön ja yhteiseen ideointiin.”*
- Heidän mukaan LL-menetelmiä tarkastelevien akateemisten julkaisujen määrä on kasvanut merkittävästi vuoden 2016 jälkeen, niin meille ei ole kehittynyt vielä selkeää yhteistä ymmärrystä LL:ien tutkimuksellisesta, käytännöllisestä ja hallinnointiin liittyvästä perusluonteesta.
- Tästä johtuen tutkijat (Hossain et al., 2018, p. 983–984) nostavat esiin seuraavia eri tutkimusartikkeleista **koottuja LL:ien haasteita, jotka ovat: väliaikaisuus, hallinnointi (governance), tehokkuus, osallistujien rekrytointi, kestävyys, skaalattavuus ja odottamattomat lopputulokset.**

ESIMERKKEJÄ SUOMALAISISTA LIVING LABEISTA (II)

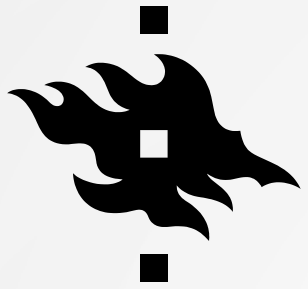
- Verkostoja:
  - **Viikki Living Lab:** Helsingin yliopiston koordinoima kokeiluympäristö, joka tukee monitieteistä kestävyys siirtymää Viikin innovaatiokampuksella. Se tuo yhteen tutkimuksen, opetuksen, alueen asukkaat ja yritykset kehittämään ratkaisuja kestävämmän tulevaisuuden rakentamiseksi. (HY; Viikki Living Lab, 2025.)
  - Luonnon monimuotoisuuden ja luontopohjaisten ratkaisujen edistäminen Itä-Suomessa: **UEF NBS Living Lab.** Toteutetaan osana kansainvälistä eNaBIS - Education and Nature-Based Solutions: enable society to bend the curve for biodiversity –Horizon hanketta. Kyseessä on UEF:n koordinoima living lab -verkosto, joka keskittyy soiden (erityisesti turvemaiden), metsäekosysteemien ja kaupunkialueiden biodiversiteetin lisäämiseen ja luontoposiitivisten tekojen edistämiseen. (UEF; NBS Living Lab, 2025.)

LL:N KOLMISUUNTAINEN MALLI (3-WAY MODEL FOR LL) (KÄÄNNETTY SCHUURMAN ET AL., 2015 POHJALTA)

Taso	Määrittely	Tutkimusparadigma	Vuorovaikutuksen aikakehys
Makro	LL asetelma (constellation), joka koostuu järjestäytyneistä sidosryhmistä (PPP-kumppanuus)	Avoin innovaatio: tiedonsiirto organisaatioiden välillä	Pitkäaikainen tiedonvaihto asetelman toimijoiden välillä
Meso	LL innovaatioprojekti	Avoin ja käyttäjälähtöinen innovaatio: tosielämän kokeiluja, aktiivista käyttäjien osallistumista, monimenetelmäistä ja monisidosryhmäistä yhteistyötä	Keskipitkän aikavälin tiedonvaihto hankkeen toimijoiden välillä
Mikro	LL metodologia, joka koostuu eri tutkimusvaiheista	Käyttäjäinnovaatiot: käyttäjien osallistuminen ja innovaatioihin panostaminen	Lyhytaikainen tiedonvaihto tutkimusosallistujien/toimijoiden välillä

Tunnetko jonkin yksittäisen LL:in toimintaa? Mitä näistä LL-tasoista se edustaa?

ESIMERKKEJÄ SUOMALAISISTA LIVING LABEISTA (III)

- Yliopiston tutkimusasema; tutkimus- ja oppimisympäristö sekä monitieteinen mittaus- ja testialusta
  - **Hyytiälän metsäasema** on Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan perinteinen kenttäasema, jolla on historiaa jo 115 vuoden verran. Nykypäivänä se tarjoaa ympärivuotisia palveluja tutkimuksen tekoon, kehittämiseen, opettamiseen ja/tai kokoontumisiin. Tutkimuskohteet kattavat erilaisia ympäristöjä maaperästä maanpintaan ja sieltä kasvuston kautta ilmakehän tutkimukseen. Moderneilla mittauslaitteilla tehdään sekä kansallista että kansainvälistä tutkimustyötä ja seurantaa.
- Ison KV-hankkeen osatoteuttaminen esim. Living Lab –yhteisötapahtumien kautta.
  - **GreenCCircle** on EU-rahoitteinen hanke, jossa 13 kumppania yhdeksästä EU-maasta kehittää työkaluja ja osaamista vihreän siirtymän tueksi luovilla aloilla. Suomessa osatoteuttajana XAMK-AMK, pääroolinaan GreenCCircle Academy -verkko-oppimisalustan rakentaminen ja kehittäminen. (XAMK; GreenCCircle, 2025.)

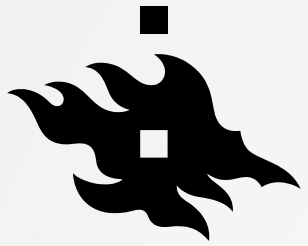

LIVING LAB –YMPÄRISTÖN OSA-ALUEIDEN HAHMOTTELUA & YRITTÄJÄMÄINEN OPPIMINEN

Innovaatiotasot (Almirall & Wareham, 2011)	Almirall & Wareham, 2011 LL- tulkinta	Hahmottelua (PH): Innovaatioiden kategoriat (Almirall & Wareham, 2011)	Hahmottelua (PH): Yrittäjämäinen oppiminen (Ilonen, 2020)
Korkean tason innovaatio, välitettävissä erilaisiin kansainvälisiin konteksteihin.	(?!?)	Tutkiminen (exploration), hahmottaminen, löytäminen, uusien ideoiden ja kompetenssien luominen.	Korkean tason oppimistulokset syntyvät epätavallisten tapahtumien yhteydessä ja saavat ihmiset myös käyttätymään eri tavoin.
Matalan tason innovaatio, maantieteellisest i ja paikallisesti rajoitettua tietoa	LL tuottaa hiljaista, kokemukseen pohjautuvaa ja aluepohjaista osaamista (domain-based knowledge)	Hyödyntäminen (exploitation), kohdistuu tehokkuuteen, käyttötarkoituksiin, tuotantoon ja hienosäätöön.	Matalamman tason oppimistulokset kuvaavat arkisempaa lisääntyvää oppimista, joka kehittyy erityisesti rutiinien kautta. Kuitenkin ajan kuluessa myös matalan tason oppimistulokset voivat kumuloidua korkeamman tason oppimiskokemuksik si.

Miten ja mitä LL-
toimijat oppivat?

Kuka tai ketkä
vastaavat LL:in
erilaiset tavoitteet
kokoavan
“didaktisen tason”
koordinoinnista?

KOONTIA JA KYSYMYKSIÄ

- Living Labit ovat nyt kaikkialla. LL on muotikäsité! Mutta... Monesti ne myös muistuttavat “tavallisia” verkostoja ja yhteistyöhankkeita.
- Kuinka hyödyntää Living Lab -ympäristöjä ja/tai oppimisympäristöjä ruokajärjestelmän kehittämisessä? Entä esim. ruokajärjestelmään liittyvien teemojen opettamisessa?
- Mitä toivotaan etukäteen? Ovatko suunnitelmat valmiina? Entä rohkeat kokeilut ja yllättävät, ja joskus myös ei-toivotut, lopputulokset?
- Entä jos LL:n toteutus on (kaiken edellä kuullun pohjalta) aina haastavaa? Kuinka koordinoidaan erilaisista toimijoista koostuvaa “multistakeholder”-yhteisöä?
- Mihin LL:ia tarvitaan ja miksi sellainen halutaan toteuttaa? Onko LL kokeiluympäristö, väline, näyteikkuna vai pysyvämpi ratkaisu?
- Kuinka LL:ien päätökset tehdään, jos kaikki LL-yhteistyötoimijat (erilaisine taustoineen, tavoitteineen, budjetteineen ja aikajänteineen) ovat tasa-arvoisia?
- Miksi paikallinen yhteisö, maatila tai muu yritys lähtee mukaan LL:iin? Entä oppilaitokset? Sinä?
- Kuinka LL organisoidaan? Millainen on sen yhteistoiminnan organisointimuoto? Entä yritysmuoto?

**SEURAA
MEITÄ**

WEBSITE:

helsinki.fi/ruralia

BLOGI:

blogs.helsinki.fi/hy-ruralia/

FACEBOOK:

[@Ruraliainstituutti](https://www.facebook.com/Ruraliainstituutti)

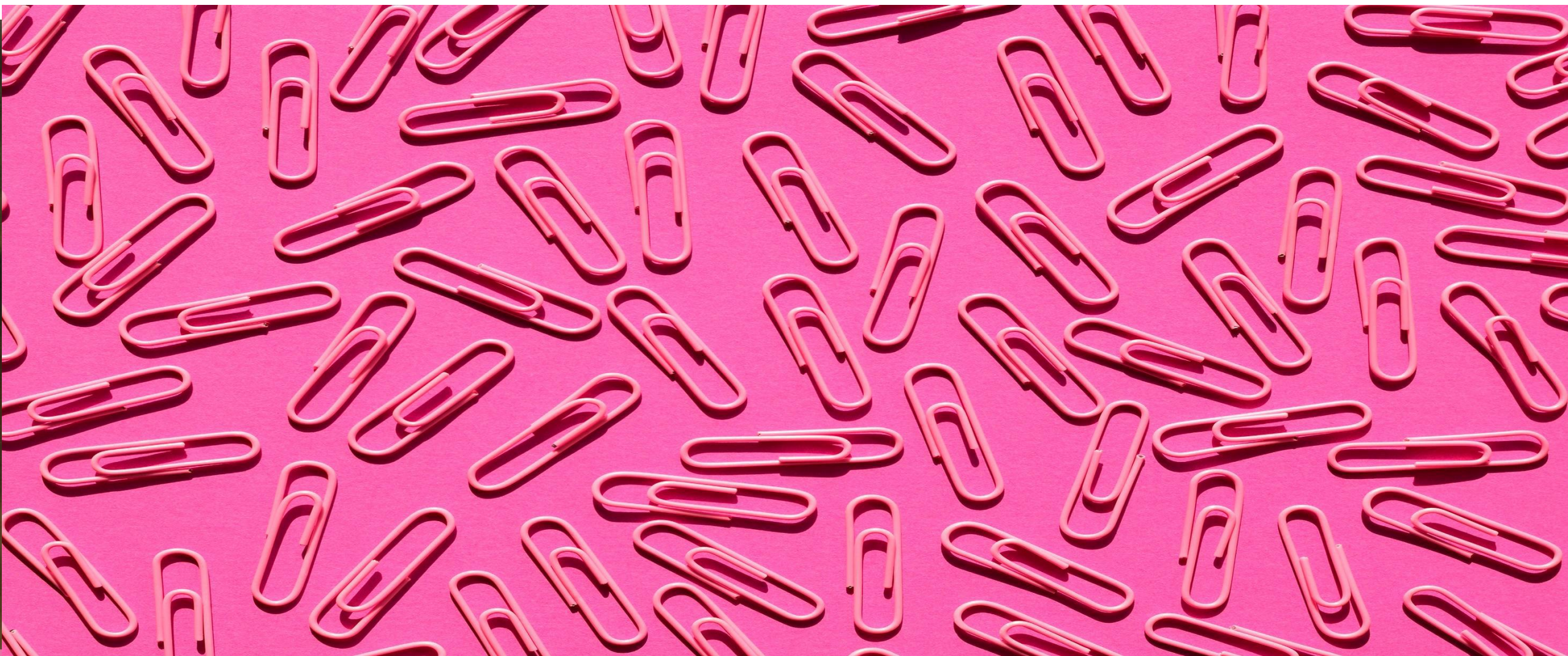
LINKEDIN:

[@Ruralia Institute](https://www.linkedin.com/company/Ruralia-Institute)

Laurea Living Labs tosielämän kehittämisympäristöinä

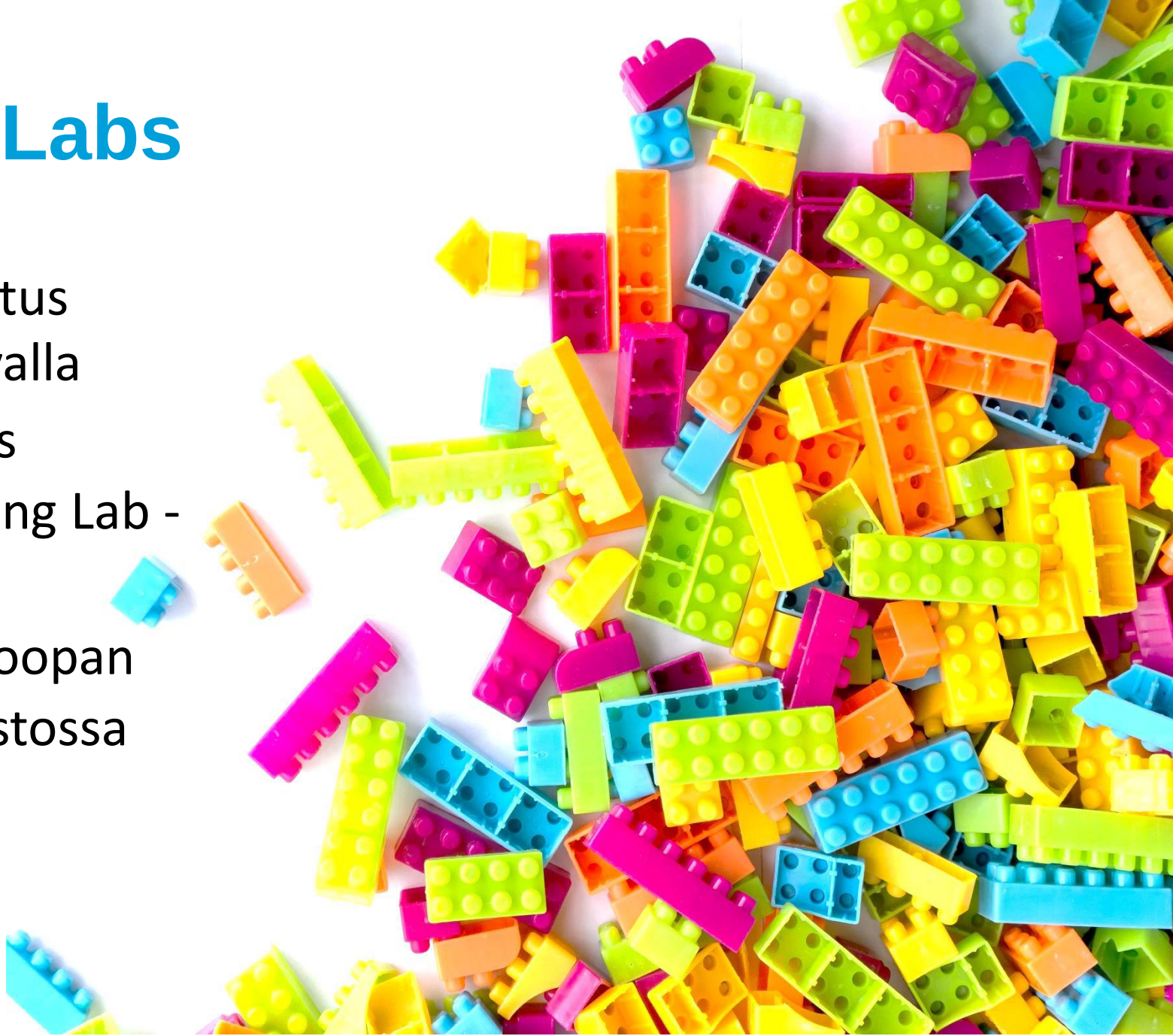
lehtori Tuula Kuivanen ja projektiasiantuntija Mika Vitikka, Laurea-
ammattikorkeakoulu

- Laureassa Living Labit ja opetus liittyvät toisiinsa monella tavalla
- Laurealla on vankka kokemus avoimien innovaatioiden Living Lab -kehittämisympäristöistä
- Laurea toimii aktiivisesti Euroopan laajuisessa Living Lab -verkostossa ([ENoLL](#))

Oppimisympäristö

- Living Labit tarjoavat autenttisia kehittämisympäristöjä, joissa opiskelijat oppivat käytännönläheisesti.
- Opiskelijat pääsevät ratkomaan aitoja työelämän ongelmia ja kehittämään asiakaslähtöisiä ratkaisuja.

Monialaisuus ja yhteisöllisyys

- Oppiminen tapahtuu moniäänisessä vuoropuhelussa eri toimijoiden (opiskelijat, opettajat, yritykset, kunnat) kanssa.
- Yhteisöllinen oppiminen tukee innovaatioiden syntyä ja vahvistaa yhteistyötaitoja.

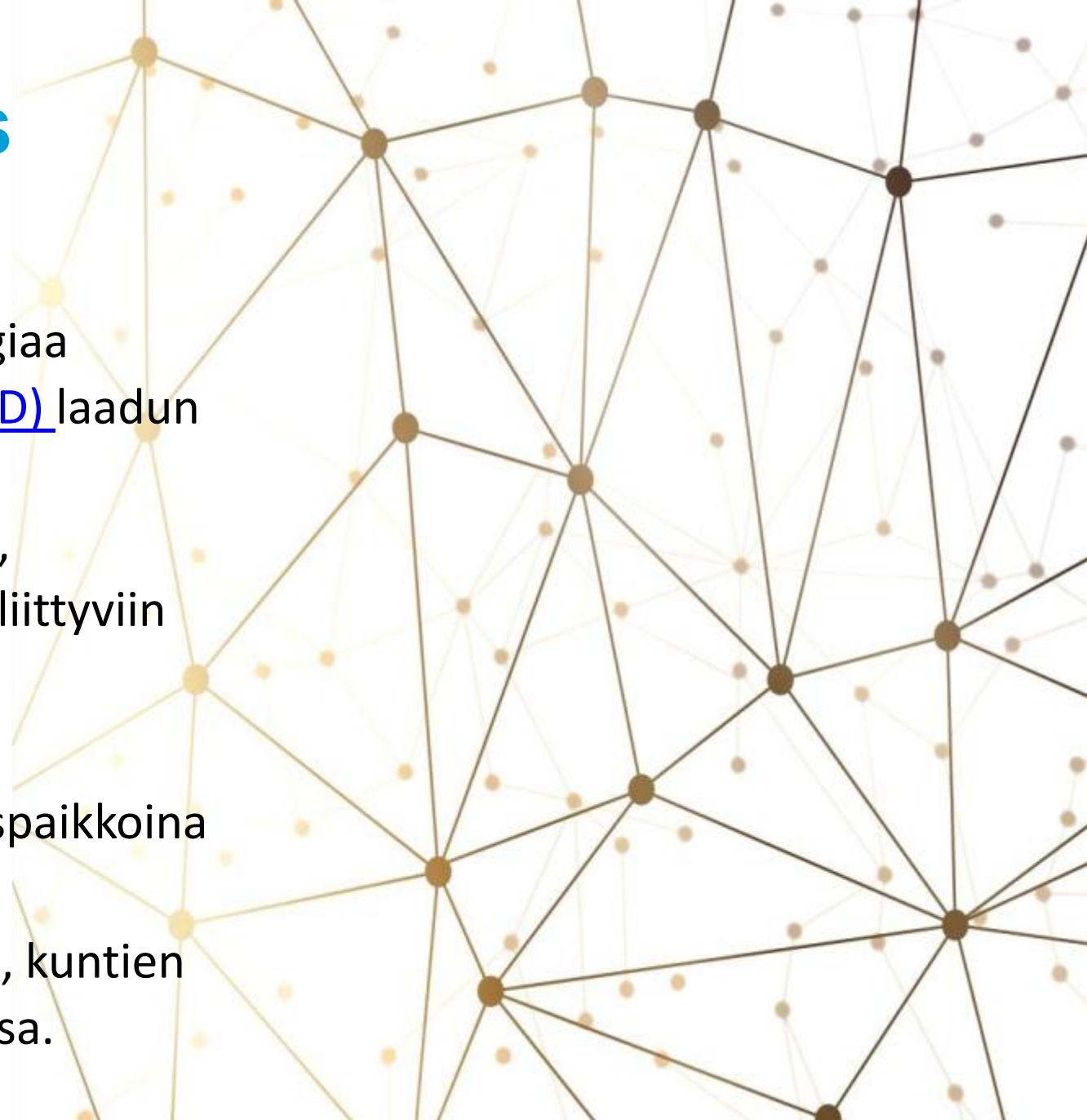

Kehittämispohjainen oppiminen

- Living Labit tukevat Laurean strategiaa kehittämispohjaisen oppimisen [\(LBD\)](#) laadun ja vaikuttavuuden parantamisessa.
- Opiskelijat osallistuvat projekteihin, opinnäytetöihin ja kiertotalouteen liittyviin hankkeisiin.

Verkostoituminen ja työelämäyhteydet

- Living Labit toimivat verkostoitumispaikkoina opiskelijoille ja kumppaneille.
- Mahdollistavat yhteistyön yritysten, kuntien ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

Opetusravintola BarLaurea

BarLaurea on Laurea AMK:n monipuolinen, työelämään valmentava living lab -opetusravintola, jossa elämysalan restonomiopiskelijat työskentelevät niin kahvilassa, lounasravintolassa, keittiössä kuin a la carte -ravintolassakin.

MIKSI?

- ✓ Toimii opiskelijoiden oppimisympäristönä
- ✓ Toimii avainkumppaneiden projektiympäristönä
- ✓ Toimii henkilökunnan ja opiskelijoiden lounas- ja kahvilaympäristönä

MITÄ?

Oppimisympäristö, lounas- ja fine dining -ravintola, kahvila ja catering-palvelut

KENELLE?

Opiskelijat, henkilökunta, vierailijat

YHTEISTYÖ- MAHDOLLISUUDET

Tuotekehitys- ja
projektiympäristö
avainkumppaneille ja
opintojaksoille

Lisätietoja: barlaurea@laurea.fi

Juoma-alan opetukseen ja projekteihin perustettu baariluokka BarLab pystyy monipuolisesti olemaan paikka Laurean restonomien perusopetukselle, mutta taipuu hyvin myös tuotekehitykseen, räätälöityille opintojaksoille ja avainkumppanitoimintaan.

MIKSI?

- ✓ Toimii innovatiivisen oppimisympäristönä
- ✓ Toimii tuotekehitysympäristönä
- ✓ Toimii räätälöityjen koulutusten ympäristönä

MITÄ?

Juoma- ja ruoka-alan opetus,
tuotekehitys, räätälöity koulutus,
avainkumppanitoiminta

KENELLE?

Opiskelijat, avainkumppanit,
sidosryhmät, maksullisten
koulutusten tilaajat

YHTEISTYÖ- MAHDOLLISUUDET

Juoma- ja ruoka-alan
opintojaksoja, räätälöityä
koulutusta, tuotekehitystä,
avainkumppaniprojekteja

Lisätietoja: aniko.lehtinen@laurea.fi
mika.vitiikka@laurea.fi

Digital Living Lab

Laurean opiskelijat tekevät digikehittämistä yrityskumppaneillemme. Kun asiakkaalla on joku liiketoiminnallinen tarve, meiltä löytyy teknologiaosaamista.

MIKSI?

- ✓ Työelämäosaamista
- ✓ Digiosaamista
- ✓ Yhteiskehittämistä

MITÄ?

Digikehittämisprojektit, sprintit, hackathonit (low code/no-code kehitys, mutta ei pro-koodausta)

KENELLE?

Laurean opiskelijat tekevät yhdessä uusmaalaisten yritysten kanssa.

YHTEISTYÖ- MAHDOLLISUUDET

Www-sivuja, digipalvelujen protoja, sisällöntuotantoa (kuva, video, VR) ja markkinointikampanjoita, robotiikkaa

asko.mononen@laurea.fi,
lassi.virtanen@laurea.fi

KIERTOTALOUS
Living Lab

Kiertotalous Living lab

Laurea Kiertotalous Living lab kokoaa kiertotaloudesta kiinnostuneet yhteiselle leirinuotiolle oppimaan, yhteiskehittämään ja kehittymään yhdessä. Living labilla on fyysinen tila ja [erittäin kattavat verkkosivut](#).

Tule mukaan kuukausittaisille aamukahveillemme!

MIKSI?

- ✓ Tukea kiertotalouden transformaatiota
- ✓ Avoin osaamisen ja tiedon jakaminen
- ✓ Edistää kestävän kasvun liiketoimintaa ja osaamista

MITÄ?

Kiertotalouden tekijöiden avoin oppimis-, tutkimus- ja kehittämisaalusta kampuksella ja verkossa

Laurean kiertotaloustoiminnan ja tulosten näyteikkuna

KENELLE?

Uudenmaan yrityksille ja organisaatioille kiertotalouden mukaisen toiminnan tukea

Laurean opiskelijoille ja henkilöstölle kiertotalouden osaamista

YHTEISTYÖ- MAHDOLLISUUDET

Hanke- ja
koulutusyhteistyö
Opiskelijaprojektit
Tapahtumat

saara.grohn@laurea.fi
heidi.wallin@laurea.fi
kiertotalouslivinglab@laurea.fi

EventLab on autenttinen ympäristö sekä tapahtumamuotoilun että tapahtumien erilaisten tuotantoprosessien harjoitteluun.

Tilaan voidaan simuloida erilaisia tapahtumatyyppejä seminaarin livestriimistä taltioitavaan konserttiin.

MIKSI?

- ✓ Tapahtumamuotoilu
- ✓ Tekninen osaaminen
- ✓ Tuotanto/projektiosaaminen

MITÄ?

Autenttinen ympäristö live-striimausten ja tapahtumanauhoitusten opetteluun/tekemiseen

Voidaan harjoitella teknisten vimpainten käyttöä.

KENELLE?

Ensisijassa Tapahtuman tuottaja -modulin opiskelijat

Tarjoamme tilaa/välineitä/koulutusta myös avainkumppaneille, muille sidosryhmille, partnereille.

YHTEISTYÖ- MAHDOLLISUUDET

Esimerkiksi räätälöity tapahtumakoulutus: tuotanto, striimaustekniikka, tapahtumamuotoilu

kaija.merilainen@laurea.fi
heidi.vahanikkila@laurea.fi

Tukea luomukeruutuotannon työelämälähtöisiin opinnäytteisiin ja muuhun opetukseen: Arktisten Aromien uudistuva verkkosivu

toiminnanjohtaja Birgitta Partanen, Arktiset Aromit ry

Arktiset Aromit ry ja Suomen Luontoyrittäjyysverkosto ry

- Valtakunnalliset luonnontuotealan toimialayhdistykset
  - Yhteistyötä hankkeissa ja alan koulutuksen kehittämisessä
- Arktiset Aromit ry www.arktisetaromit.fi
  - Tavoitteena lisätä luonnontuotteiden tunnettuutta, keruuta ja käyttöä
  - Alan yritystoiminnan tukena, vaikuttamistyötä toimintaympäristöön
  - Oppimateriaaleja, infoa alan oppilaitoksista ja koulutuksista:
<https://www.arktisetaromit.fi/fi/koulutus+ja+opetus/>
  - Yrityshaku
- Suomen Luontoyrittäjyysverkosto ry www.aitoluonto.fi, sivuilla mm.
  - [Aitoluonto-uutiskirje](#) (maksuton, kannattaa tilata!)
  - Luonnontuotealan hankerekisteri
  - Yrityshaku

Arktiset Aromit ry:lle uudet sivut alkuvuodesta 2026

Arktiset Aromit ry:llä on tekeillä verkkosivu-uudistus. Sivuille kootaan **hakupalvelu**, jonka tavoitteena on, että kaikki luonnontuotealaan liittyvä tieto löytyy samasta paikasta: yritykset, asiantuntijat, raaka-aineet, tuotteet, tarvikkeet, koneet ja laitteet, tutkimus- ja kehittämisspalvelut, muut palvelut, kuten tuotekehitys ja alihankinta...

Alan opiskelijoita, koulutustoimijoita ja yrityksiä varten kootaan **koulutustarjontatiedon** lisäksi **kohtaamispaikka**, joka yhdistää harjoittelu- tai työssäoppimispaikan, opinnäyte- tai projektityön tarjoajat ja tarvitsijat. Sivuille kootaan myös **oppimateriaalipankkia** avoimesti kaikkien hyödynnettäväksi.

Sivuille tulee myös Luonnosta Sinulle -**podcasteja ja blogeja**, ja mahdollisuus linkittää luonnontuotealaan liittyviä, muiden tuottamia podcasteja ja blogeja.

Lisätietoja Luonnosta Sinulle -verkkolehden [hanketeemanumerossa](#) ja Birgitta Partanen, birgitta.partanen@arktisetaromit.fi, p. 040 580 1186

Arktiset Aromit ry – yli 30 vuotta
yhteistyötä luonnontuotealan hyväksi

